

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

19. detsember 2013*

Eelotsusetaotlus — Tarbijakaitse — Ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausad kaubandustavad — Direktiiv 2005/29/EÜ — Artikli 6 lõige 1 — Mõiste „Eksitav tegevus” — Asjaomases sättes nimetatud tingimuste kumulatiivsus

Kohtuasjas C-281/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Consiglio di Stato (Itaalia) 13. detsembri 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 6. juunil 2012, menetluses

Trento Sviluppo srl,

Centrale Adriatica Soc. coop. arl

versus

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja president A. Borg Barthet (ettekandja), kohtunikud E. Levits ja M. Berger,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: ametnik A. Impellizzeri,

arvestades kirjalikus menetluses ja 26. septembri 2013. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Trento Sviluppo srl ja Centrale Adriatica Soc. coop. arl, esindaja: *avvocato* M. Pacilio,
- Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistasid *avvocato dello Stato* S. Varone ja *avvocato dello Stato* P. Garofoli,
- Leedu valitsus, esindajad: D. Kriauciūnas ja V. Kazlauskaitė-Švenčionienė,
- Ungari valitsus, esindajad: M. Fehér ja K. Szijjártó,
- Euroopa Komisjon, esindajad: L. Pignataro-Nolin ja M. van Beek,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 („ebausate kaubandustavade direktiiv”) (ELT L 149, lk 22), artikli 6 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud ühelt poolt Trento Sviluppo srl (edaspidi „Trento Sviluppo”) ja Centrale Adriatica Soc. coop. arl (edaspidi „Centrale Adriatica”) ning teiselt poolt Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (konkurentsi ja turureeglite järgimist kontrolliv asutus, edaspidi „AGCM”) vahelises vaidluses nimetatud kahe äriühingu kaubandustava kohta, mille AGCM on kvalifitseerinud eksitavaks tavaks.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2005/29 põhjenduses 7 on ette nähtud, et direktiiv käsitleb kaubandustavasid, mis on otseselt seotud tarbija poolt toodete suhtes tehtavate tehinguotsuste mõjutamisega.
- 4 Direktiivi põhjenduse 11 kohaselt kehtestatakse käesoleva direktiiviga tarbijate majanduskäitumist moonutavate ebausate kaubandustavade ühtne üldine keeld.
- 5 Nimetatud direktiivi põhjendus 13 on sõnastatud järgmiselt:
„[...] Käesoleva direktiiviga kehtestatud ühtne üldine keeld hõlmab seetõttu tarbijate majanduskäitumist moonutavaid kaubandustavasid. [...] Üldist keeldu täpsustatakse eeskirjadega enimlevinud kahte tüüpi kaubandustavade kohta, nimelt eksitavate kaubandustavade ja agressiivsete kaubandustavade kohta.”
- 6 Selle direktiivi põhjenduses 14 on selgitatud:
„On soovitatav, et eksitavad kaubandustavad hõlmaksid neid tavasid, sealhulgas eksitavat reklaami, mis tarbijat eksitusse viies takistavad teda tegemast teadlikke ja seega tõhusaid valikuid. [...]”
- 7 Direktiivi 2005/29 artikli 2 punktis e on mõistet „tarbijate majanduskäitumise oluline moonutamine” määratletud kui „kaubandustava järgimi[st] eesmärgiga märgatavalt kahjustada tarbijate võimet teha teadlikke valikuid, pannes tarbija seetõttu tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei oleks teinud”.
- 8 Direktiivi artikli 2 punktis k on mõistet „tehinguotsus” defineeritud „tarbija mis tahes otsus[ena] selle kohta, kas, kuidas ja millistel tingimustel ostu sooritada, kas selle eest täies ulatuses või osadena maksta, toode endale jätta või sellest loobuda või toote suhtes lepingujärgseid õigusi kasutada ning selle kohta, kas tarbija otsustab tegutseda või tegutsemisest hoiduda”.

9 Direktiivi artikli 6 lõikes 1 on ette nähtud:

„Kaubandustava loetakse eksitavaks, kui see sisaldab valeandmeid ja on seetõttu ebaõige või muul moel, sealhulgas oma üldise esitusviisi tõttu, petab või tõenäoliselt petab keskmist tarbijat ühe või mitme alltoodud punkti osas, isegi kui teave on faktiliselt õige, ning kui see mõlemal juhul paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud:

[...]

b) toote põhiomadused, näiteks selle kättesaadavus [...];

[...]”

Itaalia õigus

10 6. septembri 2005. aasta seadusandlik dekreet nr 206, millega kehtestatakse Codice del consumo (decreto legislativo n. 206 – tarbimisseadustik; 8. oktoobri 2005. aasta *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*, edaspidi „*GURI*” nr 162 regulaarne lisa; edaspidi „tarbimisseadustik”), sisaldab artikli 21 lõike 1 punkti b, mis on lisatud 2. augusti 2007. aasta seadusandliku dekreediga nr 146 ja millega võeti selle liikmesriigi õigusse üle direktiiv 2005/29. Antud artiklis on sätestatud:

„Kauplemissvõte loetakse eksitavaks, kui see sisaldab valeandmeid ja on seetõttu ebaõige või muul moel, sealhulgas oma üldise esitusviisi tõttu, petab või tõenäoliselt petab keskmist tarbijat ühe või mitme alltoodud punkti osas, isegi kui teave on faktiliselt õige, ning igal juhul siis, kui see paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud:

[...]

b) toote põhiomadused, näiteks selle kättesaadavus [...]”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

11 Trento Sviluppo haldab Trento provintsis (Itaalia) mitut suurt supermarketit. Supermarketid kuuluvad jaemüügikontserni COOP Italia, millesse kuulub ka Trento Sviluppo.

12 Centrale Adriatica osutab kontserni COOP Italia kuuluvatele äriühingutele teenuseid, kuuludes ka ise sellesse kontserni.

13 2008. aasta märtsis alustas Centrale Adriatica spetsiaalset kampaaniat mõnes COOP Italia müügikohas, mille raames pandi mitu toodet müüki soodushindadega.

14 Kampaania kestis 25. märtsist 9. aprillini 2008. Reklaamvoldikutes lubati „kuni 50-protsendilisi allahindlusi ja palju muid eripakkumisi”.

15 Reklaamvoldikus soodushinnaga pakutavate toodete hulgas oli sülearvuti.

16 Üks tarbija juhtis 10. aprilli 2008. aasta kaebusega AGCM tähelepanu sellele, et kõnealune reklaam on ebakorrekne, sest siis, kui tema käis kampaania kestuse ajal Trento supermarketis, ei olnud pakutav arvutitoodete seal tegelikult saadaval.

- 17 AGCM algatas selle kaebuse peale Trento Sviluppo ja Centrale Adriatica suhtes ebakorreksete kauplemisvõtete tõttu menetluse tarbimisseadustikku kehtestava 6. septembri 2005. aasta seadusandliku dekreeidi nr 206 artiklite 20, 21 ja 23 alusel. Selle menetluse tagajärjel võeti 22. jaanuaril 2009 vastu otsus, millega määrati neile kahele äriühingule rahaline karistus.
- 18 Need kaks äriühingut esitasid selle otsuse peale Tribunale Amministrativo Regionale del Laziole (Lazio maakonna halduskohus) kaebused; kohus jättis need kaks kaebust rahuldamata.
- 19 Trento Sviluppo ja Centrale Adriatica esitasid seejärel Tribunale Amministrativo Regionale del Lazio kohtuotsuste peale apellatsioonkaebused Consiglio di Statole.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on kahtlused seoses mõiste „eksitav kaubandustava” ulatusega direktiivi 2005/29 artikli 6 lõike 1 tähenduses. Tal tekkis küsimus, kas selleks, et kaubandustava saaks käsitada eksitavana, peab ta vastama artikli 6 lõike 1 sissejuhatava lause lõpuosas sisalduvale tingimusele, mille kohaselt peab kaubandustava olema selline, mis mõjutab tarbijat tegema tehinguotsust. Kohtu arvates on küsimus ka selles, kas see tingimus lisandub kahele alternatiivsele tingimusele sissejuhatava lause esimeses osas, st „kui see sisaldab valeandmeid” või „kui see võib tarbijat petta”; või kujutab teises osas nimetatud tingimus eksitava kaubandustava puhul endast lisatingimust.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates on direktiivi 2005/29 artikli 6 lõike 1 tõlgendusprobleemi põhjuseks selle keeleversioonide vahelised erinevused. Itaaliakeelne versioon (milles on kasutatud väljendit *e in ogni caso*) ja saksakeelne versioon (milles kasutatakse väljendit *und [...] in jedem Fall*) näivad osutavat üldsättele, mille järgi piisab kauplemistava eksitavana kvalifitseerimiseks ainult asjaolust, et kauplemistava võib mõjutada tarbija tehingukäitumist. Seevastu ingliskeelne versioon (milles on kasutatud väljendit *and in either case*) ja prantsuskeelne tekst (milles on kasutatud väljendit *dans un cas comme dans l'autre*) tunduvad näitavat, et eksitava kaubandustavaga saab olla tegemist ainult siis, kui esinevad esiteks üks kahest alternatiivsest tingimusest antud artikli sissejuhatava osa esimesest osast ja teiseks tingimus, mille kohaselt peab kaubandustava mõjutama tarbija tehingukäitumist.
- 22 Neil asjaoludel otsustas Consiglio di Stato menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas direktiivi 2005/29 artikli 6 lõiget 1 tuleb seoses osaga, milles on itaaliakeelses versioonis kasutatud väljendit *e in ogni caso*, mõista nii, et eksitava kaubandustava tuvastamiseks piisab sellest, kui esineb kasvõi üks sama lõike esimeses osas nimetatud teguritest, või kujutab asjaolu, et kauplemisvõtte võib kallutada tarbija tehinguotsust, endast veel üht eksitava kaubandustava tuvastamiseks vajalikku tegurit?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tahab oma küsimusega sisuliselt teada, kas kaubandustava peab direktiivi 2005/29 artikli 6 lõike 1 tähenduses kvalifitseerima „eksitavaks” üksnes seetõttu, et see kaubandustava sisaldab valeandmeid, või seetõttu, et see võib eksitada keskmist tarbijat, või on lisaks vajalik, et antud kaubandustava võib panna tarbijat tegema tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud.
- 24 Direktiivi 2005/29 artikli 6 lõikes 1 on ette nähtud, et kaubandustava loetakse eksitavaks, kui see sisaldab valeandmeid ja on seetõttu ebaõige või muul moel, sealhulgas oma üldise esitusviisi tõttu, petab või tõenäoliselt petab keskmist tarbijat eelkõige seoses toote põhiomadustega, näiteks selle kättesaadavusega, ning kui see mõlemal juhul paneb või tõenäoliselt paneb keskmise tarbija tegema tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud.

- 25 Sellega seoses olgu öeldud, et itaaliakeelses versioonis on kasutatud väljendit *e in ogni caso*, mis eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates sisaldab oma sõnastuses teatavat „lõppklauslit”, mille kohaselt piisab kaubandustava eksitavana kvalifitseerimiseks ainult asjaolust, et kaubandustava võib mõjutada tarbija tehingukäitumist; seevastu on artikli 6 lõike 1 hispaania-, inglisi- ja prantsuskeelsetes versioonides kasutatud vastavalt väljendeid *y en cualquiera de estos casos, and in either case* ning et *dans un cas comme dans l'autre*. Kuna kolm viimati nimetatud keeleversiooni viitavad otsesõnu kahele olukorrale, kus kaubandustava on eksitav, tuleneb neist, et kaubandustava peab samuti kallutama tarbijat tegema tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud.
- 26 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa ühes keeleversioonis kasutatud liidu sätte sõnastus olla selle sätte tõlgendamise ainus alus ja sellele keeleversioonile ei saa tõlgendamisel anda eelist muude keeleversioonide ees. Niisugune lähenemine oleks nimelt vastuolus liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudega. Kui ühenduse teksti erinevad keeleversioonid üksteisest erinevad, tuleb vastavat sätet tõlgendada lähtuvalt selle regulatsiooni üldisest ülesehitusest ja eesmärgist, mille osaks vastav säte on (vt 12. novembri 1998. aasta otsus C-149/97: Institute of the Motor Industry, EKL 1998, lk-7053, punkt 16, ja 25. märtsi 2010. aasta otsus kohtuasjas C-451/08: Helmut Müller, EKL 2010, lk I-2673, punkt 38).
- 27 Mis puudutab esmalt direktiivi 2005/29 artikli 6 lõike 1 üldist ülesehitust, siis tuleb meenutada, et eksitav kaubandustava direktiivi 2005/29 artikli 6 tähenduses on direktiivi artikli 5 kohaselt keelatud ebaausate kaubandustavade konkreetne kategooria (vt selle kohta 23. aprilli 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-261/07 ja C-299/07: VTB-VAB ja Galatea, EKL 2009, lk I-2949, punkt 55, ja 19. septembri 2013. aasta otsus kohtuasjas C-435/11: CHS Tour Services, punkt 37).
- 28 Kaubandustava direktiivi artikli 5 lõike 2 kohaselt ebaaus, kui see on vastuolus ametialase hoolikuse nõuetega ja moonutab oluliselt või võib oluliselt moonutada keskmise tarbija majanduskäitumist seoses mingi tootega (eespool viidatud kohtuotsused VTB-VAB ja Galatea, punkt 54, ja CHS Tour Services, punkt 36).
- 29 Direktiivi 2005/29 artikli 2 punkti e kohaselt on „tarbijate majanduskäitumise oluline moonutamine” kaubandustava järgimine eesmärgiga märgatavalt kahjustada tarbijate võimet teha teadlikke valikuid, pannes tarbija seetõttu tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei oleks teinud. Eeltoodust tuleneb, et selleks, et käsitada üht tava ebaausa kaubandustavana direktiivi 2005/29 artikli 5 tähenduses, peab see olema niisugune, mis paneks tarbijat tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei oleks teinud.
- 30 Kuna direktiivi 2005/29 artiklis 6 nimetatud eksitavad kaubandustavad on direktiivi artikli 5 lõikes 2 silmas peetud ebaausate kaubandustavade üks konkreetne kategooria, peavad nad igal juhul vastama kõigile niisuguse ebaausa laadi moodustavatele tunnustele ja järelikult ka tunnusele kaubandustava võime kohta muuta tarbija majanduskäitumist tegelikult, pannes tarbijat tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei oleks teinud.
- 31 Teiseks tuleb direktiivi 2005/29 artikli 6 lõike 1 eesmärgi kohta märkida, et antud sätte tugineb ELTL artiklile 169 ja selle eesmärk on tagada kõrgetasemeline tarbijakaitse, ühtlustades liikmesriikide õigusaktid, mis käsitlevad tarbijate majandushuve kahjustavaid ebaausaid kaubandustavasid. Direktiivi 2005/29 põhjenduses 7 on märgitud, et see direktiiv käsitleb kaubandustavasid, mis on otseselt seotud tarbija poolt toodete suhtes tehtavate tehinguotsuste mõjutamisega. Direktiivi põhjenduse 11 kohaselt kehtestatakse sellega tarbijate majanduskäitumist moonutavate ebaausate kaubandustavade ühtne üldine keeld. Direktiivi põhjendusest 13 tuleneb, et eeskirjade kehtestamist enimlevinud kahte tüüpi kaubandustavade kohta, nimelt eksitavate kaubandustavade ja agressiivsete kaubandustavade kohta ja nende vastu võitlemiseks, õigustavad needsamad kaubandustavad. Direktiivi põhjenduses 14 on märgitud, et mõiste „eksitavad kaubandustavad” hõlmab neid tavasid, mis tarbijat eksitusse viies takistavad teda tegemast teadlikke ja seega tõhusaid valikuid.

- 32 Direktiivist 2005/29 tuleneb, et tarbijakaitse ühtse kõrge taseme tagamiseks kehtestatakse tarbijate majanduskäitumist moonutavate ebaausate kaubandustavade ühtne üldine keeld.
- 33 Sellest järeldub, et kaubandustava kvalifitseerimiseks direktiivi 2005/29 artikli 6 lõike 1 tähenduses „eksitavaks” peab see eelkõige kallutama tarbijat tegema tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud.
- 34 Seda tõlgendust kinnitab ka Euroopa Kohtu praktika. 15. märtsi 2012. aasta otsuse kohtuasjas Pereničová ja Perenič punktist 47 ja eespool viidatud kohtuotsuse CHS Tour Services punktist 42 tuleneb, et kaubandustava tuleb käsitada „eksitava” kaubandustavana direktiivi 2005/29 artikli 6 lõike 1 tähenduses, kui on esitatud valeandmeid ja kui see võib keskmise tarbija panna tegema tehinguotsust, mida ta muul juhul ei oleks teinud.
- 35 Selleks, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule lisaks kogu vajalik teave, mis võimaldaks tal poolelioleva vaidluse lahendada, tuleb veel määratleda mõiste „tehinguotsus” direktiivi 2005/29 artikli 2 punkti k tähenduses. Kuna põhikohtuasjas kõne all olev kaubandustava puudutab andmeid toote soodsa hinnaga kättesaadavuse kohta teatud ajavahemikul, peab kindlaks määrama, kas toote võimalikku ostmist ettevalmistavaid toiminguid nagu tarbija kohaletoometamist kaupluseni või sisenemist kauplusse saab käsitada tehinguotsustena direktiivi tähenduses.
- 36 Direktiivi 2005/29 artikli 2 punkti k sõnastusest nähtub, et mõiste „tehinguotsus” on määratletud laialt. Antud sätte kohaselt on tehinguotsus nimelt „tarbija mis tahes otsus[ena] selle kohta, kas, kuidas ja millistel tingimustel ostu sooritada”. Mõiste ei hõlma seega mitte ainult toote omandamise või omandamata jätmise otsust, vaid ka seda, mis on omandamisotsusega vahetult seotud ehk siis eelkõige otsust kauplusse siseneda.
- 37 Ka antud direktiivi artikli 3 lõige 1 toetab niisugust tõlgendust, kuna seda kohaldatakse ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausate kaubandustavade suhtes enne ja pärast tootega seonduva äritehingu sõlmimist ja selle ajal.
- 38 Seega tuleb esitatud küsimusele vastata, et kaubandustava peab direktiivi 2005/29 artikli 6 lõike 1 tähenduses kvalifitseerima „eksitavaks” esiteks juhul, kui see kaubandustava sisaldab valeandmeid või kui see võib eksitada keskmist tarbijat, ja teiseks, kui antud kaubandustava võib panna tarbijat tegema tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud. Direktiivi artikli 2 punkti k peab tõlgendama nii, et mõiste „tehinguotsus” alla kuulub iga otsus, mis on vahetult seotud toote omandamise või omandamata jätmisega.

Kohtukulud

- 39 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

Kaubandustava peab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 („ebaausate kaubandustavade direktiiv”), artikli 6 lõike 1 tähenduses kvalifitseerima eksitavaks esiteks juhul, kui see kaubandustava sisaldab valeandmeid või kui see võib eksitada keskmist tarbijat, ja teiseks, kui antud kaubandustava võib panna tarbijat tegema

tehinguotsust, mida ta muidu ei oleks teinud. Direktiivi artikli 2 punkti k peab tõlgendama nii, et mõiste „tehinguotsus” alla kuulub iga otsus, mis on vahetult seotud toote omandamise või omandamata jätmisega.

Allkirjad